

สำเนา

ที่ กษ 1204/ 60๕1

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

๗ กันยายน 2550

เรื่อง การสละสิทธิในที่ดิน ส.ป.ก.

เรียน นายพิพัฒน์ สังขวัฒน์ชัย

อ้างถึง หนังสือหารือของท่าน ฉบับลงวันที่ 21 สิงหาคม 2550

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2538
2. ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้เกษตรกรและสถาบัน เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำ ประโยชน์ในที่ดิน พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540
3. แบบคำขอสละสิทธิในที่ดินฯ (ส.ป.ก. 4-52 ก.)
4. พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 (เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้อง)

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า ในปัจจุบันมีเกษตรกรที่ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม อย่างถูกต้องตามกฎหมายหลายราย กำลังประสบกับปัญหาหนี้สินที่มีอยู่กับนายทุน ส่งผลให้ต้อง สูญเสียสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินเพราะถูกแนะนำให้สละสิทธิ และมีนายทุนเข้าครอบครองที่ดินของ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) แทน ซึ่งท่านเห็นว่าควรกระทำดังกล่าวน่าจะ ไม่ชอบด้วย กฎหมายของ ส.ป.ก. พร้อมทั้งขอหารือในประเด็นของการสละสิทธิ และผลของการสละสิทธิ ความละเอียด แข็งแกร่งนั้น

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วขอเรียนชี้แจงว่า กระบวนการในการจัดที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้แก่ เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 19 (7) และมาตรา 19 (8) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 กำหนด ระเบียบฯ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1 และ 2) เพื่อใช้ในการคัดเลือกเกษตรกร และให้เกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมถือปฏิบัติเกี่ยวกับการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน โดยในระเบียบฯเข้าทำประโยชน์ฯ กำหนดว่า เกษตรกรที่ไม่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบจาก ส.ป.ก. สามารถยื่นคำขอ สละสิทธิได้ตามแบบที่ ส.ป.ก. กำหนด (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 3) ฉะนั้นสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

/ที่ที่ดิน....

ที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ โดยเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐานต่างๆ และสอบถามข้อเท็จจริง โดยละเอียดถึงสาเหตุในการแสดงเจตนาดังกล่าว พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิทธิที่ได้รับจาก ส.ป.ก. เพื่อให้โอกาสเกษตรกรได้ทบทวนและไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจ ดังนั้น หากเกษตรกรรายใดยืนยันที่จะสละสิทธิ ถือว่าเป็นการที่เกษตรกรเจตนาแสดงความสามารถของตนเอง ระเบียบฯ จึงกำหนดให้มีผลเป็นการสิ้นสุดสิทธิทันที โดยมีได้กำหนดให้สิทธิอุทธรณ์ไว้เหมือนเช่นกรณีที่ถูก คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) สั่งให้สิ้นสุดสิทธิ เมื่อเกิดกรณีขาดคุณสมบัติตามระเบียบคัดเลือก เกษตรกรฯ หรือกรณีที่เกษตรกรฝ่าฝืนข้อปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ ซึ่งการสั่งให้สิ้นสุดสิทธิของ คปจ. เป็นคำสั่งทางปกครองที่กระทบถึงสิทธิของผู้รับคำสั่ง ระเบียบฯ จึงกำหนด ให้เกษตรกรมีโอกาที่จะใช้สิทธิโต้แย้งเพื่อแสดงเหตุผลของตนได้ ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติตาม พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ดังนั้น ตามประเด็นข้อหารือ จึงขอเรียนชี้แจง ดังนี้

1. การสละสิทธิของเกษตรกรต้องดำเนินการไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ 10 และมีผลเป็นการสิ้นสุดสิทธิตามที่กำหนดไว้ในข้อ 11 ของระเบียบเข้าทำประโยชน์ฯ

2. การสิ้นสุดสิทธิของเกษตรกรที่ประสงค์ขอสละสิทธิ เป็นผลที่เกิดขึ้นตามที่กำหนดไว้ใน ระเบียบฯ ไม่ถือว่าเป็นการสิ้นสุดสิทธิตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 4) เพราะมาตรา 39 กำหนดเป็นข้อห้ามว่า สิทธิที่บุคคลได้รับจากการปฏิรูปที่ดิน ซึ่งหมายถึงกรรมสิทธิ์ ตกอยู่ในบังคับห้ามแบ่งแยก หรือโอนสิทธิในที่ดินไปยังผู้อื่น ยกเว้นเข้าเงื่อนไขการตกทอด หรือการโอน ดังนั้น เมื่อสิทธิที่เกษตรกรได้รับจาก ส.ป.ก. ยังมีได้เข้าสู่กระบวนการเช่าซื้อจนได้รับกรรมสิทธิ์ ที่ดินนั้นจึงยังเป็น กรรมสิทธิ์ของ ส.ป.ก. ตามกฎหมาย เมื่อเกษตรกรสละสิทธิและมีอันสิ้นสุดไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ แล้ว สิทธินั้นจึงคืนกลับ ส.ป.ก. ผู้ถือกรรมสิทธิ์ ในอันที่จะต้องดำเนินการจัดสิทธิให้แก่เกษตรกรรายใหม่ตาม ระเบียบคัดเลือกเกษตรกรฯ ต่อไป

3. ผู้ที่ไม่ได้เข้าสู่กระบวนการจัดที่ดินโดยถูกต้องตามกฎหมาย ย่อมไม่ได้รับสิทธิจากการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงไม่อาจอ้างสิทธิในการเข้าครอบครองทำกินในที่ดินของ ส.ป.ก. โดยอาศัย เหตุที่เกษตรกรได้สละสิทธิและที่ดินตกเป็นแปลงว่างได้ นอกจากนี้ในมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินฯ (ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 4) ยังได้กำหนดห้ามมิให้ยกอายุความครอบครองขึ้นต่อสู้กับ ส.ป.ก. ไว้ด้วย

4. การสละสิทธิของเกษตรกร ระเบียบฯ กำหนดให้มีผลเป็นการสิ้นสุดสิทธิทันทีที่เกิด เหตุการณ์เช่นนั้น โดยระเบียบฯ มิได้กำหนดให้ต้องนำเสนอ คปจ. เพื่อมีมติสั่งให้เกษตรกรสิ้นสุดสิทธิ ทั้งนี้ได้ กำหนดให้สิทธิแก่เกษตรกรในการอุทธรณ์ไว้ เพราะการสิ้นสุดสิทธิในกรณีนี้เป็นการแสดงเจตนาของ เกษตรกรเอง มิใช่กรณีสิ้นสุดสิทธิเพราะถูก คปจ. สั่งให้สิ้นสุดสิทธิ ดังรายละเอียดที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น ดังนั้น เมื่อเกษตรกรยื่นขอสละสิทธิและดำเนินการตามขั้นตอนครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว สิทธินั้นเป็นอัน สิ้นสุดทันทีตามที่ระเบียบฯ กำหนด

/อนึ่ง....

อนึ่ง ในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม นอกจาก ศ.ป.ก. จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิในการถือครองที่ดิน และจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรตามกฎหมายแล้ว ศ.ป.ก. ยังมีแหล่งทุนของ ศ.ป.ก. เอง และได้ประสานกับสถาบันการเงินเพื่อให้การสนับสนุนแก่เกษตรกร เพื่อนำไปใช้พัฒนาอาชีพเกษตรกรให้เกิดผลดี เพื่อเกษตรกรจะได้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วย ดังนั้น หากมีข้อเท็จจริงว่า การละสิทธิของเกษตรกรเกิดขึ้นเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือ ไม่มีเจตนาที่จะละสิทธิจริง แต่กระทำได้ไปเพราะถูกบังคับ หรือถูกฉ้อฉล ขอให้ท่านจัดส่งข้อมูลที่ชัดเจนที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรรายนั้น ๆ เพื่อ ศ.ป.ก. จะได้ตรวจสอบและดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิจิน ไชยกุล)

รองเลขาธิการสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

เลขาธิการสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กองนิติการ

โทร. 0-2281-6002

โทรสาร 0-2281-2940

